

Alles is overal - het milieu selecteert

In de zomer van 2015 ging de eerste paal de grond in bij de Zuidsingel. Daar werden toen verlandingsoevers aangelegd. Erik vertelde ons er vorig jaar over in deze rubriek. Maar hoe staat het daar nu mee? Erik praat ons bij over de ontwikkelingen.

TEKST ERIK HOOIJBERG

FOTO'S: PRIVÉARCHIEF EN CRUYDT-HOECK/ERIK VAN DEN HAM

Het is inmiddels november. In mijn tuin bloeit de gouden regen. Bescheiden met een enkele bloemtros, maar toch. Twee weken geleden zag ik bij een van de kleine verlandingsoevers aan de Zuidsingel ook alweer dotterbloemen in bloei. Heel apart als je weet dat beide soorten voorjaarsbloeiers zijn. Rond de noordpool is het momenteel twintig graden warmer dan normaal en daar groeit het drijfijs maar weinig aan. Er verandert veel, ook op het tuinpark in het algemeen groen.

Palen onder water

De verlandingsoevers, waarvan de eerste paal in de zomer van 2015 de grond in ging, zijn zich

aan het ontwikkelen. De vrijgekomen ruimte, tussen palen en de kant, is daar opgevuld met zand en aarde en vervolgens beplant met volwassen planten zoals de dotterbloem, watermunt, grote en kleine lisdodde (riet-sigaar), gele lis, zwanenbloem en koekoeksbloem. Die planten hebben zich goed ontwikkeld, met name de rietsigaren en de gele lis. Er is ook ingezaaid met een graslandmengsel voor natte tot vochtige, min of meer voedselrijke gronden. Uit dat zaad is niet veel gegroeid. Stonden de palen eerst nog een stuk boven het wateroppervlak, nu zijn ze gezakt tot ruim onder water. Natuurlijk zijn ze niet gezakt; de waterstand is verhoogd. Rondom de tuin en in de

slootjes staat nu meer water dan voorheen, en dat is zo slecht nog niet. Voor pullen van de eend en het waterhoen is het een stuk gemakkelijker geworden om de oevers op te klauteren en dat zal natuurlijk ook gelden voor kikkers en padden.

Maar het betekent wel dat er op die dertien oeverdjes weinig zaad is ontkiemd om een weelderige groei te geven.

Salamanders, eenden en kikkers

Op mijn eigen tuin heb ik een klein stuk van de oeverbescherming weggehaald om watervogels en amfibieën een betere kans te geven het land op te komen. Dat resulteerde meteen in een broedend paar wilde eenden. Die kunnen natuurlijk

Enthousiaste tuinbeurters graven geulen om meer water toe te laten in de verlandingsoever aan de Lucas van Buurenlaan, foto Erik Hooijberg.

goed vliegen, maar hadden toch een voorkeur voor waggelen. Ze hebben een volledig legsel geproduceerd dat helaas helemaal is leeggeroofd door een paartje eksters dat verderop in een boom een nest bleek te hebben. Roteksters, denk ik dan. Veel leuker ging het met de amfibieën. Tot grote vreugde hadden we dit jaar veel meer kikkers en padden en tot mijn grote verbazing hadden we ook salamanders in de tuin. Tussen het lange gras vonden ze een heerlijke vochtige plek en voldoende bescherming. Wonderlijk hoe een kleine ingreep in de toegankelijkheid van je tuin direct wordt benut. Misschien kunnen we volgend jaar een kleine paddenpoel in onze tuin aanleggen, met veel begroeiing om kikkers, padden en salamanders te beschermen. Want ook de reiger zit niet stil.

Moeraswespenorchis

Hoe anders ging het bij de grote verlandingsoever. De palen zijn daar onder leiding van Jochem door groepjes tuinbeurters ruim een meter uit de oever in de grond gezet. Daar werd de tussenruimte niet opgevuld met zand en aarde, maar deze is open gelaten. De oever is daar deels afgegraven om dichterbij het grondwater te komen en de aarde is hergebruikt aan de Zuidsingel. Op deze plek van zo'n tachtig tot honderd vierkante meter is ervoor gekozen een zaadmengsel te gebruiken, met daarin: gewone engelwortel, gewoon barbarakruid, gewone dotterbloem, pinksterbloem, kale jonker, rietorchis, moeraswespenorchis, moerasspirea, kantig hertshooi, gevleugeld hertshooi, gele lis, moerasrolklaver, gewone veld-

bies, wolfsfoot, grote wederik, grote kattenstaart, watermunt, gewone brunel, heelblaadjes, scherpe boterbloem, kleine ratelaar, koekoeksbloem, poelruit en echte valeriana.

Dit is een prachtig bloemenmengsel voor bloemrijk grasland op percelen en oevervegetaties die het hele jaar nat of vochtig zijn. Dit mengsel heeft een ingetogen karakter en is zeer aantrekkelijk voor bijen, vlinders en vogels. Door goed beheer kan er zich een duurzame, natuurlijke, middelhoge vegetatie ontwikkelen. Aldus de website van 'Crujdt-Hoeck', waar het mengsel is aangekocht. Een bloemrijk resultaat kan vanaf het tweede of derde jaar verwacht worden. Dat is in ons geval dus op zijn vroegst volgend jaar. Om de groei een beetje te bespoedi-

Met de klok mee: echte koekoeksbloem, moeraswespenorchis en kleine ratelaar, foto's de Cruydt-Hoeck/Erik van den Ham.

gen, zijn er ook wortelstokken geplant van de zwanenbloem en de lisdodde, die we van een bevriende groene tuinder kregen.

wal te maken. Zo'n houtwal biedt goede bescherming aan broedende vogels, en luwte voor vlinders en bijen die later

tuinbeurters weer uitgetrokken. We willen daar namelijk geen moerasbos maken, maar een bloemenweide. Een aantal uitgezaaide soorten heeft al gebloeid, maar op de hogere stukken is het toch erg droog. Deze herfst hebben tuinbeurters meegeholpen om op sommige plekken meer water toe te laten. En in een deel van het open water tussen de palen en de oever is juist meer aarde gestort, voor een moerasiger milieu. Volgend jaar moet je maar eens langlopen om te kijken wat er is opgekomen en wat er bloeit. Natuurlijk tuinieren blijkt een kwestie van geduld te zijn, en je steeds aanpassen aan veranderende omstandigheden.

EEN NIEUW ONTONGNEN STUK GROND WORDT METEEN INGENOMEN

Beide soorten zijn in een te droog stuk terechtgekomen en hebben het helaas niet overleefd. Volgend jaar nog maar eens proberen.

Elzenopslag

Nieuwsgierig naar de ontwikkelingen op de grote verlandingsoever, doen we af en toe een kleine inventarisatie. Het eerste wat ons opviel, was de uitgroei van de wilgentenen die zijn neergezet om een hout-

nectar komen snoepen. Steek een wilgentak met betrekkelijk verse bast in de grond, en deze groeit uit. Wat een levenskracht, geweldig. Daarnaast was er een behoorlijke opslag van de zwarte els. Niet geheel onverwacht, want er staan veel volwassen elzen en een nieuw ontgonnen stuk grond wordt meteen ingenomen. Alles is overal en het milieu selecteert, beweren ecologen altijd. Die elzen zijn er met een groep

groen@ons-buiten.nl
Bronnen: cruythoeck.nl